

ĢENERĀLADVOKĀTES KRISTĪNES ŠTIKŠAS-HAKLAS
[CHRISTINE STIX-HACKL] SECINĀJUMI,

sniegti 2004. gada 1. jūlijā¹

I — Ievads

1. Šī lieta attiecas uz jautājumu, vai būvdarbu valsts līgumu nozarē dalībvalstīm ir iespēja uzlikt par pienākumu līgumslēdzējai iestādei piešķirt valsts līgumu, pamatojoties tikai uz zemākās cenas kritēriju.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — Kopienų tiesības

2. Piemērojamie Kopienas tiesību akti ir Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīva 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras² (turpmāk tekstā — “Direktīva 93/37”).

3. Lai gan principā Direktīva 93/37 ir piemērojama, piešķirot būvdarbu valsts līgumus, tās 3. pantā ir ietverti arī noteikumi par būvdarbu koncesijas valsts līgumu piešķiršanu. Turpmāk minētais 3. pants ietver normas, kas attiecas uz būvdarbu koncesijas valsts līgumu piešķiršanu.

4. Direktīvas 93/37 3. panta 3. punkts attiecas uz gadījumiem, kuros pats koncesionārs ir līgumslēdzēja iestāde 1. panta b) punkta nozīmē. Šajā gadījumā “viņam jāievēro šī direktīva, ja paredz, ka būvdarbus veiks trešās personas”.

5. Direktīvas 93/37 3. panta 4. punkts reglamentē situāciju, kurā būvdarbu līgumu piešķir koncesionāri, kas nav līgumslēdzējas iestādes. Šādos gadījumos ir paredzēts:

“Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka koncesionāri, kas nav līgumslēdzējas iestādes, piemēro 11. panta 4., 6., 7. punktā un 9.–13. punktā, kā arī 16. pantā paredzētos izsludināšanas noteiku-

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — OV L 199, 54. lpp., vairākas reizes grozīta.

mus līgumiem, ko viņi piešķir trešajām personām, ja šo līgumu vērtība ir vismaz EUR 5 000 000. [..]”

6. Attiecībā uz kritērijiem būvdarbu valsts līgumu piešķiršanai pamata norma ir izteikta Direktīvas 93/37 30. pantā. Tā 1. punkts nosaka:

“1. Piešķirot līgumus, līgumslēdzējas iestādes pamatojas uz šādiem kritērijiem:

- a) vai nu tikai zemāko cenu;
- b) vai arī, ja līgumu piešķir saimnieciski visizdevīgākajam piedāvājumam, uz dažādiem kritērijiem atkarībā no līguma, piem., cenu, izpildes termiņu, kārtējām izmaksām, rentabilitāti, tehniskām īpašībām.”

B — *Valsts tiesības*

7. Ietvarlikuma par būvdarbu valsts līgumiem — 1994. gada 11. februāra likums

Nr. 109 (turpmāk tekstā — “Ietvarlikums”) — 21. pants nosaka piešķiršanas kritērijus. Ietvarlikuma 21. panta 1. punkts redakcijā, kas ir piemērojama pamata tiesvedībā, nosaka, ka, piešķirot līgumu atklāta vai slēgta konkursa rezultātā, līgumslēdzējai iestādei jābalstās uz zemākās cenas kritēriju.

III — Fakti, pamata process un prejudiciālie jautājumi

8. 1989. gada decembrī — 1990. gada janvārī Brešas [Brescia] pilsēta (Itālija) apstiprināja pazemes stāvvietas būvniecības projektu Fosa Baņji [Fossa Bagni], nolēma publicēt paziņojumu par konkursu nolūkā nodot koncesijā minētās pazemes stāvvietas būvniecību un pārvaldi un pieņēma koncesijas līgumprojektu. Pēc tam 1991. gada februārī Brešas pilsēta uzticēja stāvvietas būvniecību un pārvaldi sabiedrībai *Sintesi SpA*.

9. Galīgais līgums starp Brešas pilsētu un *Sintesi* paredzēja, ka *Sintesi* kā koncesionārs nodrošinās būvdarbu izpildi atbilstoši tiesiskajam regulējumam būvdarbu valsts līgumu jautājumos, Eiropas mērogā izmantojot slēgto procedūru.

10. 1999. gada 22. aprīlī *Sintesi* publicēja paziņojumu par konkursu, pamatojoties uz saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritēriju. Tas bija jāizvērtē, balstoties uz tādiem rādītājiem kā cena, tehniskās specifikācijas un darbu izpildei nepieciešamais laiks.

11. Beidzoties sākotnējās atlases periodam, *Sintesi* nosūtīja izvēlētajām sabiedrībām uzaicinājuma vēstuli pieteikties konkursam, kā arī konkursa nolikumu. Sabiedrība *Ingg. Provera e Carrassi SpA* (turpmāk tekstā — "*Provera*"), kas bija viena no sabiedrībām, kura saņēma uzaicinājumu piedalīties konkursā, lūdza pagarināt piedāvājuma iesniegšanas termiņu; šis lūgums tika apmierināts. Tomēr vēlāk minētā sabiedrība paziņoja, ka nepiedalīsies konkursā, jo uzskatīja to par nelikumīgu. Taču pēc konkursa paziņojuma procedūras *Provera* par šīm darbībām tiesā prasību neiesniedza.

12. Valsts līgums tika piešķirts 2000. gada maijā, izvēli balstot uz saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu. 2000. gada decembrī *Autorità per la Vigilanza sui Lavori Pubblici* [Valsts būvdarbu pārraudzības pārvalde] noraidīja šo piedāvājumu, jo, saskaņā ar Ietvarlikumu, līgumu var piešķirt, tikai pamatojoties uz zemākās cenas kritēriju, un saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritēriju var izmantot tikai gadījumos, ja par valsts būvdarbu veikšanu vai vadišanu ir izsludināts konkurss vai ja šie darbi ir nodoti koncesijā.

13. *Sintesi* apstrīdēja šo lēmumu *Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia* [Lombardijas Reģionālā administratīvā tiesa] jo cita starpā tas pārkāpa 1990. gada 7. augusta likuma Nr. 241 3., 7. un turpmākos pantus, kā arī neievēroja Direktīvas 93/37 30. panta 1. punktu.

14. *Tribunale* uzskata, ka vienīgi pamats, kurš balstīts uz Direktīvas 93/37 30. panta neievērošanu, ir noteicošais, jo šis pamats liek noteikt līgumslēdzējas iestādes diskrecionārās varas apmēru. Tikai EKL 81. pants varētu pamatot iespējamo atteikumu piemērot valsts tiesības. Līgumslēdzējas iestādes varētu brīvi lemt par valsts līguma piešķiršanu, pamatojoties uz vienu vai otru kritēriju. Konkurences princips parādās līguma piešķiršanas procedūras izvēles laikā, nevis līguma piešķiršanas kritērija izvēles laikā.

15. Līdz ar to *Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1. Vai Direktīvas [...] 30. panta 1. punkts, ciktāl tas ļauj līgumslēdzējam iestādēm brīvi izvēlēties starp zemākās cenas un visizdevīgākā piedāvājuma kritērija piemērošanu, veido brīvas konkurences principa piemērošanu, ko paredz EK līguma 85. pants (jaunajā redakcijā — EKL 81. pants), saskaņā ar kuru visi piedāvājumi, kas tika iesniegti iekšējā

tirgus robežās izsludinātā konkursa rezultātā, jāvērtē tādā veidā, lai tas nepieļautu, neierobežotu un neizkropļotu konkurenci starp šiem piedāvājumiem?

2. Attiecīgi, vai 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/37 30. panta 1. punkts iestājas pret to, ka 1994. gada 11. februāra likuma Nr. 109 21. panta 1. punkts liedz līgumslēdzējām iestādēm tiesības izvēlēties starp zemākās cenas un saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritērija piemērošanu, piešķirot līgumus valsts būvdarbu gadījumā atklātas vai slēgtas procedūras rezultātā, un ka tas vispārējā veidā uzliek par pienākumu piemērot zemākās cenas kritēriju?

teorētiski. Šajā sakarā ir jāatgādina Tiesas izstrādātie principi attiecībā uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību.

17. Saskaņā ar Tiesas judikatūru prejudiciālo jautājumu pieņemamība, pirmkārt, ir atkarīga no tā, vai iesniedzējtiesa ieskicē tās uzdoto jautājumu atbilstošos faktus un tiesisko regulējumu un vai tā vismaz izskaidro faktu hipotēzes, uz kurām šie jautājumi tiek balstīti³.

18. Kaut arī šajā lietā iesniedzējtiesas lēmums nesniedz izmērošu faktiskās un tiesiskās situācijas izklāstījumu, tās norādes ir pietiekamas un jautājumi attiecas uz precīziem tehniskiem punktiem tādējādi, lai ļautu Tiesai sniegt lietderīgu atbildi. Tas ir pietiekami saskaņā ar Tiesas judikatūru⁴.

IV — Par prejudiciālo jautājumu pieņemamību

16. Vispirms ir jāanalizē arguments, saskaņā ar kuru *Tribunale* paskaidrojums jautājumā par tiesību aktiem un faktiem nav pareizs; līdz ar to prejudiciālie jautājumi ir tikai

19. Cits prejudiciālo jautājumu pieņemamības kritērijs ir tas, ka informācijai iesniedzēj-

3 — 1993. gada 26. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-320/90 līdz C-322/90 *Telemarsicabruzzo* u. c. (*Recueil*, 1-393. lpp., 6. punkts), kā arī 1993. gada 19. marta rīkojums lietā C-157/92 *Banchero* (*Recueil*, 1-1085. lpp., 4. punkts), 1994. gada 9. augusta spriedums lietā C-378/93 *La Pyramide* (*Recueil*, 1-3999. lpp., 14. punkts), 1995. gada 23. marta spriedums lietā C-458/93 *Saddik* (*Recueil*, 1-511. lpp., 12. punkts) un 2000. gada 28. jūnija spriedums lietā C-116/00 *Laguillaumie* (*Recueil*, 1-4979. lpp., 15. punkts).

4 — 1994. gada 3. marta spriedums lietā C-316/93 *Vaneetveld* (*Recueil*, 1-763. lpp., 13. punkts), kā arī 1996. gada 13. marta rīkojums lietā C-326/95 *Banco de Fomento e Exterior SA* (*Recueil*, 1-1385. lpp., 8. punkts) un 1997. gada 30. jūnija rīkojums lietā C-66/97 *Banco de Fomento e Exterior SA* (*Recueil*, 1-3757. lpp., 9. punkts).

tiesas lēmumā ir ne tikai jāļauj Tiesai sniegt lietderīgas atbildes, bet arī jādod dalībvalstu valdībām un citām ieinteresētajām personām iespēja iesniegt apsvērumus saskaņā ar Eiropas Kopienų Tiesas Statūtu 20. pantu. Faktiski Tiesai ir jāuzrauga, lai šī iespēja tiktu saglabāta, ņemot vērā, ka saskaņā ar iepriekš minētajām tiesību normām ieinteresētajām pusēm tiek paziņots tikai iesniedzējtiesas lēmums⁵.

20. Rakstisko apsvērumu skaits un saturs, kas tika adresēti Tiesai, pierāda, ka iesniedzējtiesas lēmums atbilst arī šai prasībai.

21. Visbeidzot, tas atbilst arī nosacījumam, ka iesniedzējtiesai precīzi jāpaskaidro iemesli, kādēļ tā uzdod jautājumu par Kopienų tiesību interpretēšanu un uzskata par vajadzīgu uzdot Tiesai prejudiciālos jautājumus⁶.

5 — 1982. gada 1. aprīļa spriedums apvienotajās lietās 141/81 līdz 143/81 *Holdijk* u. c. (*Recueil*, 1299. lpp., 6. punkts), kā arī rīkojums iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minētajā lietā *Saddik* (13. punkts) un iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minētajā lietā *Laguillaumie* (24. punkts).

6 — 1996. gada 25. jūnija rīkojums lietā C-101/96 *Italia Testa* (*Recueil*, I-3081. lpp., 6. punkts), 1998. gada 8. jūlija rīkojums lietā C-9/98 *Agostini* (*Recueil*, I-4261. lpp., 6. punkts) un iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minētajā lietā *Laguillaumie*, 16. punkts.

22. Turpmāk ir jāizskata vairāku lietas dalībnieku iesniegtais arguments, saskaņā ar kuru otrais uzdotais jautājums ir par valsts tiesību aktu interpretāciju un to saderīgumu ar Direktīvas 93/37 30. pantu.

23. Šajā sakarā pareizi jānorāda, ka iesniedzējtiesas rīkojuma motīvu daļā ir minēts “[1994. gada 11. februāra] likuma Nr. 109 21. panta 1. punkta saderīgums ar EKL 81. pantu [...] un turpmākiem pantiem”, lai gan otrais prejudiciālais jautājums, tieši pretēji, ir par šīs valsts tiesību normas tiesiskumu Direktīvas 30. panta nozīmē.

24. Vadoties pēc principa, ka prejudiciālu procedūru ietvaros Tiesai nav jāizskata valsts tiesību saderīgums, otrais uzdotais prejudiciālais jautājums tādējādi nav pieņemams tiktāl, cik tas skar valsts normu saderīgumu ar Kopienų tiesībām. Toties šis jautājums ir pieņemams tiktāl, cik tas skar Kopienų tiesību un, precīzāk, Direktīvas 93/37 30. panta 1. punkta interpretāciju. Vēlreiz interpretēts šajā nozīmē, otrais prejudiciālais jautājums ir pieņemams bez vajadzības to skaidri pārformulēt.

V — Par prejudiciālajiem jautājumiem

atsauce uz interpretāciju, kas ir saderīga ar minēto 30. pantu, proti, interpretāciju, kas ir vērsta uz konkurences principu.

25. Lai sniegtu lietderīgus norādījumus iesniedzējtiesai, šķiet, ka abi prejudiciālie jautājumi ir jāizskata kopā.

A — Direktīvas par publiskajiem iepirkumiem un konkurences principu

26. Pirmajā jautājumā minētais EKL 81. pants nav īpaši jāanalizē, jo šīs tiesvedības ietvaros ir piemērojams Direktīvas 93/37 30. pants, nevis EKL 81. pants. Protams, var būt gadījumi, ka normas attiecībā uz aizliegtiem nolīgumiem, ir piemērojamas arī publisko iepirkumu piešķiršanas lietās, bet nedz no paša prejudiciālā jautājuma, nedz no citiem iesniedzējtiesas paskaidrojumiem neizriet, ka pamata procedūra skartu autonomu EKL 81. panta piemērošanu. Bez procesuāliem iemesliem pastāv arī pamata iemesli, kas aizliedz dalībvalstu likumdošanas kontroli attiecībā uz tās saderīgumu ar EKL 81. pantu; faktiski šī norma attiecas uz sabiedrībām.

28. Vairāki lietas dalībnieki dažādos veidos uzsvēra, ka konkurence ir svarīga direktīvu par publiskajiem iepirkumiem ietvaros. Šajā sakarā ir jāapstiprina Komisijas atgādinājums, ka Direktīvas 93/37 mērķis nav izpildīt EKL 81. pantu.

27. Jebkurā gadījumā Direktīvas 93/37 30. panta spēkā esamība un tā analīze EKL 81. panta nozīmē nav šīs procedūras priekšmets. Šis noteikums var tikt ņemts vērā kā

29. Attiecībā uz brīvas konkurences principu vai konkurenci, ko regulē direktīvas par publiskajiem iepirkumiem, ir jāatgādina to juridiskais pamats. Trīs klasiskās direktīvas, kas attiecas uz pakalpojumu sniegšanu, piegādi un būvdarbiem, balstās uz EKL 57. panta 2. punktu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 47. panta 2. punkts), EKL 66. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 55. pants) un EKL 100.A pantu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 95. pants) vai uz šīm trijām normām kopā.

30. Šis juridiskais pamats ir saistīts ar pamata brīvībām un kopējo tirgu, bet uz konkurenci tiešā veidā tā neattiecas.

31. Tomēr trīs klasiskās direktīvas par publiskajiem iepirkumiem — kā arī citas direktīvas — min konkurenci vēl citā veidā. Katras direktīvas preambulā⁷ ir skaidri minēts mērķis attīstīt efektīvu konkurenci publisko iepirkumu nozarē. Vairākos spriedumos Tiesa ir apstiprinājusi, ka direktīvu mērķis ir nodrošināt efektīvu konkurenci⁸.

32. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru⁹ direktīvu tāpat kā visu Kopienu tiesību¹⁰ mērķis ir, pirmkārt, izbeigt darbības, kas ierobežo

konkurenci, un, otrkārt, atvērt ar piegādi saistīto tirgu konkurencei, t.i., nodrošināt brīvu pieeju citu dalībvalstu uzņēmumiem.

33. Tādējādi konkurences princips ir viens no Kopienu tiesību par publiskajiem iepirkumiem pamatprincipiem.

34. Tas pilda vairākus aizsardzības mērķus. Pirmkārt, konkurences princips skar attiecības starp uzņēmumiem, proti, starp kandidātiem vai pretendentiem. Piegādes lūgumam ir jābūt šo sabiedrību vienlaicīgas konkurences priekšmetam.

35. Otrkārt, konkurences princips attiecas uz attiecībām starp līgumslēdzējām iestādēm, kas jākvalificē kā uzņēmumi, un citiem uzņēmumiem, jo īpaši uz līgumslēdzējām iestādēm, kas ir dominējoša stāvokli attiecībā pret uzņēmumiem, rīcību vai uzņēmuma, kas ir dominējoša stāvokli attiecībā pret līgumslēdzēju iestādi, rīcību un šīs rīcības novērtējumu EKL 82. panta nozīmē¹¹.

7 — Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvas 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai preambulas divdesmitais apsvēruma (OV L 209, 1. lpp.), Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/36/EEK, ar ko koordinē piegāžu valsts līgumu piešķiršanas procedūras, preambulas četrpadsmitais apsvēruma (OV L 199, 1. lpp.) un Direktīvas 93/37 desmitais apsvēruma.

8 — Skat. 1988. gada 20. septembra spriedumu lietā 31/87 *Beentjes* (*Recueil*, 4635. lpp., 21. punkts), 1993. gada 22. jūnija spriedumu lietā C-243/89 Komisija/Dānija (*Recueil*, I-3353. lpp., 33. punkts), 1999. gada 16. septembra spriedumu lietā C-27/98 *Fracasso* un *Leitschutz* (*Recueil*, I-5697. lpp., 26. punkts), 2002. gada 17. septembra spriedumu lietā C-513/99 *Concordia Bus Finland* (*Recueil*, I-7213. lpp., 81. punkts) un 2002. gada 12. decembra spriedumu lietā C-470/99 *Universale-Bau AG* (*Recueil*, I-11617. lpp., 89. punkts).

9 — 2001. gada 12. jūlija spriedums lietā C-399/98 *Ordine degli Architetti* u. c. (*Recueil*, I-5409. lpp., 75. punkts), 2001. gada 27. novembra spriedums apvienotajās lietās C-258/99 un C-286/99 *Lombardini* un *Mantovani* (*Recueil*, I-9233. lpp., 35. punkts), 2002. gada 18. jūnija spriedums lietā C- 92/00 *HI* (*Recueil*, I-5553. lpp., 44. punkts), 2002. gada 14. novembra spriedums lietā C-411/00 *Felix Swoboda* (*Recueil*, I-10567. lpp., 33. punkts), 8. zemesvītras piezīmē minētās lietas *Universale-Bau* u. c. 89. punkts un 2003. gada 15. maija spriedums lietā C-214/00 Komisija/Spānija (*Recueil*, I-4667. lpp., 53. punkts).

10 — 2000. gada 7. decembra spriedums lietā C-324/98 *Teleaustria* un *Telefonadress* (*Recueil*, I-10745. lpp., 62. punkts).

11 — Ir jāatceras, tiklīdz līgumslēdzēja iestāde nav kvalificējama kā sabiedrība konkurences tiesību nozīmē, konkurences normas tiek piemērotas saskaņā ar EKL 10. pantu.

36. Treškārt, konkurences princips ir vērsts uz konkurences kā institūta aizsardzību.

vairākas obligātās publikācijas. Konkurenci pastiprina arī līgumslēdzējas iestādes pienākums iepriekš noteikt un vēlāk ievērot noteiktu skaitu kritēriju. Noteiktos gadījumos, lai saglabātu konkurenci, nedrīkst izpaust citiem uzņēmumiem attiecīgu informāciju par kādu uzņēmumu¹³.

37. Konkurences princips parādās konkrētās direktīvas par publiskajiem iepirkumiem normās. No vienas puses, starp šīm normām ir tādas, kas attiecas uz dažādiem atļautiem iepirkumu piešķiršanas veidiem un to norisi, jo īpaši attiecībā uz ievērojamiem termiņiem dažādu procedūras stadiju laikā, kā arī vēlāku pārrunu aizliegumu¹².

40. Visbeidzot, konkurences aspekts pastāv arī to uzņēmumu dalībā konkursā, kas piedalījās konkursa sagatavošanā¹⁴.

38. No otras puses, konkurences princips konkrēti izpaužas, piemēram, kā noteikumi, kas attiecas uz pakalpojuma aprakstu, jo īpaši uz tehniskām specifikācijām, noteikumi par uzņēmumu kvalitatīvo atlasī, kā arī noteikumi, kas reglamentē piešķiršanas kritērijus kā tas ir šajā lietā.

B — Piešķiršanas kritēriji un konkurence

39. Konkurences garantēšanai ir vajadzīga minimāla pārskatāmība. Šajā nolūkā direktīvas par būvdarbu valsts līgumiem paredz

41. Attiecībā uz abu piešķiršanas kritēriju sekām no konkurences viedokļa, ir jāuzskata, ka šie divi piešķiršanas kritēriji, ko paredz ne tikai Direktīvas 93/37 30. panta 1. punkts, bet

12 — Skat. sprieduma lietā *Ordine degli Architetti* u. c. (iepriekš minēts 9. zemsviras piezīmē) 75. punktu un sprieduma *Lombardini un Monotvani* (iepriekš minēts 9. zemsviras piezīmē) 35. punktu.

13 — Direktīvas 92/50 16. panta 5. punkts, Direktīvas 93/36 9. panta 3. punkts un Direktīvas 93/37 11. panta 5. punkts.

14 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 13. oktobra Direktīvas 97/52/EK, ar ko groza Direktīvas 92/50, 93/36 un 93/37 desmitais apsvērumu (OV L 328, 1. lpp.).

arī citu direktīvu par būvdarbu valsts līgumiem līdzvērtīgi noteikumi, garantē efektīvu konkurenci¹⁵.

42. Novērtēt abu piešķiršanas kritēriju konkurētspējas sekas pamata procedūras ietvaros nozīmē piemērot Kopienas tiesību normas konkrētā gadījumā, kas nevar būt prejudiciāla nolēmuma procedūras priekšmets.

43. Prejudiciālas procedūras laikā veiktā juridiskā analīze nevar izpausties kā vispārējs jautājuma izvērtējums par to, vai zemākās cenas kritērijam parasti ir labāka ietekme uz konkurenci nekā saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritērijam. Nevar aizmirst, ka saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritērijs pieļauj ne tikai cenu konkurenci, bet arī citu faktoru konkurenci, proti, nosacījumu konkurenci. Noteiktā kritērija ietekme uz konkurenci ir jāizvērtē, ņemot vērā konkrētus apstākļus, jo īpaši attiecīgo iepirkumu; tādējādi šis uzdevums piekrīt valsts tiesai.

44. Šajā nozīmē valsts tiesai ir jāņem vērā, ka ietekme uz konkurenci vispirms būtiski ir atkarīga no tā, vai vieni un tie paši objektīvie kritēriji ir piemērojami visām sabiedrībām¹⁶. Attiecībā uz saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma piešķiršanas kritēriju — tas ir precīzi definēts noteicošajā konkrētā piedāvājuma procedūrā, proti, nosakot dažādus faktorus, kas ļauj noteikt saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu. Šie faktori, tāpat kā kritēriji pretendentu atlasei pēc kvalitātes principa, vienmēr ir jāizvērtē saskaņā ar primārajām tiesībām. Tajās ietilpst arī konkurences tiesību noteikumi.

45. Tādējādi, lai Tiesa varētu interpretēt Kopienas tiesību normas par konkurenci, ir jāizpilda atsevišķi noteikumi. "Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vajadzība veikt Kopienas tiesību interpretāciju tā, lai tā būtu lietderīga valsts tiesai, prasa, lai [valsts tiesa] nosaka faktu un tiesību aktu ietvaru, kurā iekļaujas tās uzdotie jautājumi, vai vismaz paskaidro faktiskās hipotēzes, uz kurām šie jautājumi ir balstīti. Šis prasības attiecas uz atsevišķām

15 — Sprieduma Komisija/Dānija (iepriekš minēts 8. zemsvītras piezīmē) 33. punkts un sprieduma *Concordia Bus Finland* (iepriekš minēts 8. zemsvītras piezīmē) 81. punkts.

16 — Skat. sprieduma *Beentjes* (iepriekš minēts 8. zemsvītras piezīmē) 27. punktu un sprieduma *Fracasso un Leitschutz* (iepriekš minēts 8. zemsvītras piezīmē) 31. punktu.

nozārēm, tādām kā konkurence, ko raksturo sarežģīta faktiskā situācija un tiesības.”¹⁷

bu valsts līgumu tirgū un līgumslēdzēju ļaunprātīgas rīcības novēršana.

C — Dalībvalstu pilnvaras paredzēt noteiktu piešķiršanas kritēriju

46. Šajā lietā galvenais izvirzītais jautājums ir tas, vai dalībvalstīm ir pilnvaras vispārīgā veidā noteikt zemākās cenas piešķiršanas kritēriju atsevišķiem iepirkumu veidiem. Šādas dalībvalstu pilnvaras vienlaicīgi ierobežo līgumslēdzēju iestāžu, uz kurām šī norma attiecas, izvēles brīvību.

47. Šajā posmā ir jāatgādina, ka dalībvalstīm patiesi ir noteikta rīcības brīvība transponēt direktīvas, bet tām tomēr ir jāievēro Kopienas tiesību uzliktās robežas. [Šīs robežas] ir saistošas dalībvalstij arī tad, ja tā veic pasākumus, lai izpildītu Kopienas mērķus, tādus kā pārskatāmības veicināšana būvdar-

48. Līdz ar to vispirms tiks analizēts vairāku lietas dalībnieku izvirzītais arguments, saskaņā ar kuru interpretējama akts šīs procedūras ietvaros ir direktīva. Šajā sakarā ir jānorāda — no apstākļiem, ka direktīvas par publiskajiem iepirkumiem, tāpat kā citas direktīvas, attiecas uz dalībvalstīm, uzreiz nevar secināt, ka dalībvalstīm tāpēc ir piešķirtas tiesības noteikt konkrētu iepirkumu piešķiršanas kritēriju.

49. Turpmāk ir jāizskata arguments, saskaņā ar kuru Direktīva 93/37 nenosaka pilnīgu būvdarbu valsts līgumu sistēmu. Saskaņā ar šo analīzi, varētu nosliekties par labu dalībvalstu pilnvarām noteikt piešķiršanas kritēriju, jo, tāpat kā visas citas būvdarbu valsts līgumu direktīvas, Direktīva 93/37 nenodibina būvdarbu valsts līgumu slēgtu tiesību sistēmu, bet skar tikai valsts procedūru koordinēšanu¹⁸. Šī atziņa noteikti ir pareiza; tomēr no tās nevar secināt, ka Direktīva 93/37 neparedz pilnīgu sistēmu, arī attiecībā uz atsevišķiem būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas aspektiem vai posmiem. Tādējādi,

17 — Sprieduma *Telemarsicabruzzo* u. c. (iepriekš minēts 3. zemsviršanas piezīmē) 6. un 7. punkts; 1998. gada 14. jūlija spriedums lietā C-284/95 *Safety Hi-Tech* (*Recueil*, I-4301. lpp., 69. un 70. punkts) un lietā C-341/95 *Bettati* (*Recueil*, I-4355. lpp., 67. un 68. punkts); 1999. gada 21. septembra spriedums lietā C-67/96 *Albany* (*Recueil*, I-5751. lpp., 39. punkts) un apvienotajās lietās C-115/97 līdz C-117/97 *Brentjens* (*Recueil*, I-6025. lpp., 38. punkts) un 2000. gada 12. septembra spriedums apvienotajās lietās C-180/98 līdz C-184/98 *Pavlov* u. c. (*Recueil*, I-6451. lpp., 51. punkts).

18 — Skat., piemēram, sprieduma *Lombardini* un *Mantovani* (iepriekš minēts 9. zemsviršanas piezīmē) 33. punktu.

tieši pretēji, šis arguments ir jāuzskata par relatīvu tiktāl, cik direktīvas par būvdarbu valsts līgumiem pilnībā saskaņo atsevišķus iepirkumu piešķiršanas aspektus.

52. Lai atbildētu uz galveno jautājumu, vai dalībvalstis ir tiesīgas abstraktā veidā noteikt vienīgo kritēriju, noteikti ir jābalstās uz šo turpmāk izklāstīto pamatojumu.

50. Tomēr par labu dalībvalstu tiesībām noteikt vienu piešķiršanas kritēriju liecina tas, ka attiecīgie līgumslēdzēji — izņemot tīri privātas sabiedrības, kuras ietver nozaru direktīva — parasti ir līgumslēdzējas iestādes, kas ir piesaistītas attiecīgajai dalībvalstij. Tas izriet no “līgumslēdzējas iestādes” jēdziena un parādās ar judikatūru¹⁹ atzītā iespējā tās sodīt par veiktajiem pārkāpumiem, izmantojot EKL 226. pantā noteikto valsts pienākumu neizpildes procedūru.

53. Direktīvas par būvdarbu valsts līgumiem tieši paredz divus pilnvaru veidus: dalībvalstu pilnvaras, kā, piemēram, tiesības atļaut atsevišķu veidu darījumus²⁰, un līgumslēdzēju iestāžu pilnvaras, kā, piemēram, iespēju noteiktos gadījumos uzsākt sarunu procedūru, atļaut vairākus variantus vai noteikt kategorijas.

51. No šī viedokļa līgumslēdzēju iestāžu kritērija izvēle, stingri runājot, ir arī dalībvalsts izvēle. Tomēr pamata lieta atšķiras ar to, ka tajā kritēriju noteica lētvarlikums, proti, tas bija noteikts abstraktā un vispārīgā veidā un citā pakāpē — to noteica likumdevējs, nevis pati līgumslēdzēja iestāde.

54. Turpretim citās normās dalībvalstu vai līgumslēdzēju iestāžu pienākumi ir skaidri formulēti. Šo normu starpā ir arī Direktīvas 93/37 30. panta 1. punkts — “Piešķirot līgumus, līgumslēdzējas iestādes pamatojas uz šādiem kritērijiem: a) vai nu [..]; b) vai arī [..]”, — kas attiecas uz šo lietu, kā arī citu direktīvu līdzvērtīgās normas par būvdarbu valsts līgumiem. Tādējādi šī norma skaidri

19 — Tiesas 2003. gada 10. aprīļa spriedums lietās C-20/01 un C-28/01 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-3609. lpp.) jautājumā par komūnu; 2001. gada 1. februāra spriedums lietā C-237/99 Komisija/Francija (*Recueil*, I-939. lpp.) jautājumā par zemas ires maksas dzīvesvietu organizācijām; kā arī 1999. gada 28. oktobra spriedums lietā C-328/96 Komisija/Austrija (*Recueil*, I-7479. lpp.) un 1998. gada 17. decembra spriedums lietā C-353/96 Komisija/Irija (*Recueil*, I-8565. lpp.) jautājumā par privāttiesību sabiedrībām.

20 — Direktīvas 92/50 23. panta 2. punkts vai Direktīvas 93/37 18. panta 2. punkts, ko groza Direktīva 97/52.

neparedz līgumslēdzēju iestāžu pilnvaras; skaidri paredzētais rīkojums izmantot vienu no diviem piešķiršanas kritērijiem tomēr ietver arī līgumslēdzēju iestāžu pilnvaras izvēlēties vienu no diviem.

ta 1. punkta teikuma otrā daļa un Direktīvas 92/50 28. panta 1. punkts atļauj dalībvalstīm uzlikt līgumslēdzējām iestādēm par pienākumu noteikta informācijas apjoma norādīšanu specifikācijās.

55. Līgumslēdzējas iestādes zaudē šīs pilnvaras, ja "to" dalībvalsts ierobežo šo izvēli, piemēram, uzliekot līgumslēdzējām iestādēm par pienākumu atsevišķos gadījumos paredzēt tikai zemākās cenas kritēriju.

58. Tomēr nepastāv tādas normas, kas būtu salīdzināmas ar normām, kuras attiecas uz iepirkumu piešķiršanas nosacījumiem.

56. Pat pieņemot, ka līgumslēdzējām iestādēm nav subjektīvu tiesību izdarīt šo izvēli, rodas jautājums, vai dalībvalstis drīkst līgumslēdzējām iestādēm noteikt kā vienu obligātu konkrētu kritēriju.

59. Pret dalībvalstu pilnvarām uzlikt līgumslēdzējām pusēm pienākumu izvēlēties tikai vienu konkrētu kritēriju runā fakts, ka tādējādi tiktu izbeigta visās direktīvās par publiskajiem iepirkumiem paredzētā abu piešķiršanas kritēriju līdzvērtība.

57. Pret to uzreiz ir vērsts apstāklis, ka nedz Direktīvas 93/37 30. panta 1. punkts, nedz citas direktīvas par būvdarbu valsts līgumiem neparedz šādas dalībvalstu pilnvaras. Tomēr vajadzību pēc skaidri izteiktas normas šajā nozīmē varētu secināt no tā, ka direktīvas par būvdarbu valsts līgumiem vispārīgā veidā atzīst dalībvalstu pilnvaras ierobežot līgumslēdzēju iestāžu pilnvaras, nosakot atsevišķus elementus. Tādējādi Direktīvas 93/37 23. pan-

60. Visbeidzot ir jānorāda uz Tiesas judikatūru²¹, kurā ir tieši uzvērts, ka šajā lietā izskatāmā norma atļauj līgumslēdzējām iestādēm izvēlēties būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas kritēriju.

21 — Skat, piemēram, 2001. gada 18. oktobra spriedumu lietā C-19/00 *SIAC Construction* (*Recueil*, I-7725. lpp., 36. punkts) un 2003. gada 19. jūnija spriedumu lietā C-315/01 *GAT* (*Recueil*, I-6351. lpp., 64. punkts).

61. Protams, šis paziņojums ir veikts attiecībā uz faktoriem, kuru mērķis ir identificēt saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritēriju, bet šo Tiesas secinājumu var transponēt uz paša piešķiršanas kritērija izvēli.

62. Pret dalībvalstu pilnvarām noteikt vienu piešķiršanas kritēriju var izvirzīt arī konkurences aspektus. Faktiski tas ierobežo līgumslēdzēju iestāžu iespēju izvēlēties vispiemērotāko kritēriju, lai nodrošinātu brīvu konkurenci konkrētajā publisko iepirkumu piešķiršanas procedūrā. Šī iespēja vairs nepastāvētu gadījumā, ja likumdevējs vispārīgi fiksētu [kritēriju]. Tomēr, kā Itālijas valdība to ir norādījusi, Direktīvas 93/37 30. pantā viena kritērija izvēle nav precīzi pakļauta noteiktiem nosacījumiem.

63. Visbeidzot, saskaņā ar Tiesas judikatūru²², interpretējot direktīvu, ir jāņem vērā tās mērķis veicināt brīvu konkurenci visu pretendentu starpā. Līdz ar to uz šo mērķi vērsta direktīvas normas interpretācija var kļūt par šķērslī dalībvalstu pilnvarām līgumslēdzēju iestāžu vietā noteikt konkrētu skaitu elementu.

64. Uz šo lietas aspektu attiecas spriedums lietā *Lombardini* un *Mantovani*, kurā Tiesa nosprieda šādi:

“No tā izriet, ka Direktīvas 30. panta 4. punkts ir pretējs tādiem valsts tiesību aktiem, kādi ir piemērojami pamata prāvā, kas, no vienas puses, uzliek līgumslēdzējām iestādēm pienākumu, pārbaudot piedāvājumus par pārāk zemām cenām, ņemt vērā tikai atsevišķus izsmeļoši uzskaitītus pamatojumus, [...] un, no otras puses, tieši izslēdz atsevišķus pamatojuma veidus [...]”²³

65. No šī sprieduma izriet, ka valsts likumdevējs nedrīkst ierobežot līgumslēdzēju rīcības brīvību, ja vien direktīva to neatļauj tiešā veidā.

66. Pēc visu argumentu, kas ir izvirzīti par un pret dalībvalstu pilnvarām — šīs lietas priekšmetu, — kā arī šajos secinājumos izklāstīto argumentu izvērtēšanas izrādās, ka vispārliciecināmie argumenti ir pret šādām dalībvalstu pilnvarām.

22 — Iepriekš 9. zemsviras piezīmē minētā sprieduma 84. un turpmākie punkti.

23 — Turpat, 85. punkts.

VI — Secinājums

67. Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, piedāvāju Tiesai sniegt šādas atbildes uz uzdotajiem jautājumiem:

- “1) Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras, 30. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas atļauj līgumslēdzējām iestādēm par būvdarbu piešķiršanas kritēriju izvēlēties zemāko cenu vai saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu. Valsts tiesai turklāt jāinterpretē šī norma, ņemot vērā brīvas konkurences principu EKL 81. panta izpratnē;

- 2) Direktīvas 93/37 30. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas iestājas pret valsts regulējumu, kurš, attiecībā uz publisko iepirkumu piešķiršanu atklātas un slēgtas procedūras rezultātā, izslēdz līgumslēdzēju iestāžu pilnvaras izvēlēties saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritēriju un vispārīgā veidā uzliek par pienākumu izvēlēties zemākās cenas kritēriju.”